

Βία τὸν ἀπομακρύνουσι τῆς αἰθούσης τοῦ Δικαστηρίου...».

Οὐρλιάζοντας καὶ σβαρνώντας βγήκε ἀπὸ τὸ δικαστήριο.

— Ψέματα σὰς ἔλεγα, βρέ παιδιά! Δὲν με πιστεύετε;

Στὴ μοιραία πορεία του στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, συν-
εχίζεται ἡ... ἰλαροτραγωδία.

Τό... ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα ἀρχίζει νὰ συγκινητὰ ἀπὸ
τὸ χαμὸ τοῦ ἥρωα.

— Βρέ παιδιά, λέει ἕνας χωροφύλακας, ἐγὼ προτιμῶ
νὰ φάω κἄνα χρόνο φυλακῆ, γιὰ νὰ μὴν τὸν χαλάσουμε.
Τί λέτε καὶ σεῖς;

Ἔστερα ἀπὸ δισταγμοὺς πολλοὺς συμφωνοῦν ὅλοι νὰ
σκηνοθετήσουν μία ἀπόδραση. «Ἡ ἐλπίς τῆς σωτηρίας
πολλαπλασιάζει τὰς μετὰ δακρῶν παρακλήσεις τοῦ πτω-
χοῦ Ἀντρέα...».

— Φύγε, ρε Ἀνδρέα, δὲν πάει νὰ χαθῆ τέτοιο παλληκάρι!
Φύγε!

— Μπέσα γιὰ μπέσα, ρε παιδιά; Μὴν μοῦ τὴ δώσετε
ἀπὸ πίσω... Φύγε, σοῦ λέμε. Ἡ ζωὴ σου ἀξίζει κάθε θυ-
σία δικῆ μας.

«Πτερόπους» ἔφυγε ὁ Ἀνδρέας. Ἐδέησε νὰ παρέλθῃ ἰ-
κανὸς χρόνος διὰ νὰ πεισθῆ καὶ ἐξέλθῃ τῆς κρύπτης του,
παρὰ τὰς βεβαιώσεις τῶν συμπολιτῶν του, διὰ τοὺς ὁποίους
ἡ στέρησίς του ἦτο αἰσθητῆ, ὅτι ἐξέλιπεν ἤδη πᾶς κίνδυ-
νος δι' αὐτόν, ἀναγνωρισθείσης πλήρως τῆς ἀθωότητος.
Τὰ ἀντίποινα τῆς σκληρᾶς αὐτῆς φάρσας ἐπλήρωσαν αὐ-
στηρότατα, ὡς ἔπρεπεν, οἱ δρᾶσται αὐτῆς δικασταί...».

Ἔστερα ἀπὸ δώδεκα χρόνια ξαναπῆγε στὴ Λάρισα ὁ
Γερακάρης, ὅπου συνήνητσε τὸν Ἀντρέα «ἀδιόρθωτον ὡς
τὸν εἶχε ἀφίσει...» Τοῦ προσέφερθη μάλιστα ὅπως τὸν
συνοδεύῃ, ὡς αὐτὸς εὐρίσκετο γιὰ ὑπηρεσία στὸ Βόλο, σὺν
σωματοφύλακας, καὶ ὅπως ἐπιλέγει ὁ Γερακάρης «ἐδέχθη
τὴν προσφορὰν του. Ὡς ἀμοιβὴν τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας
τῷ παρεῖχεν ἕν γεῦμα, τοῦ ὁποίου εἶχε μεγάλην ἀνάγκην
ἢ ἀρχίζουσα νὰ δῦν προσωπικότης του».

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς τοῦ Ἀντρέα φαίνεται πὼς
δὲν ἦσαν μονάχα οἱ Δικασταί τοῦ Βόλου παράξενοι καὶ
λοξίαι πού ἀπαθανατίστηκαν μ' ἐκεῖνο τὸν ἄθλο τους. Τὴν
ἴδια ἐποχὴν ὑπηρετοῦσε στὴ Λάρισα ἄλλος πρωτοδίκης,
πού τὸν ἀναφέρει ὁ Γερακάρης στὶς «Δικαστικὲς Αναμνή-
σεις» του. Ἦταν ὁ Ι. Δροσ.....ς στάσιμος ἐπὶ..... σαράντα
χρόνια γιὰ τὶς λοξάδες του.

Κάποτε πού ἔμεινε μονάχος στὴ Λάρισα κι' ἔκανε τὸν
Πρόεδρο καὶ τὸν εἰσαγγελέα μαζί, δὲν ὑπέγραφε χαρτιά
εἰσαγγελικά στὸ γραφεῖο τοῦ προέδρου κι' ἀνάποδα. Ἄν
κανένας γραμματικὸς τῶν δικαστηρίων τοῦφερνε κανένα
προεδρικό χαρτί στὸ γραφεῖο τοῦ εἰσαγγελέα, σηκώνον-
ταν λέγοντας:

— Πᾶμε, παιδί μου, στὸ γραφεῖο τοῦ Προέδρου, γιὰ νὰ
μαστε σίγουροι γιὰ τὴν ἐγκυρότητα...

Ἔτσι τὰ σούρτα-φέρτα ἐκεῖνα ἔμειναν παροιμιώδη. Οἱ
Λαρισινοὶ Δικηγόροι τῆς ἐποχῆς — ἴσως νὰ τὸν ἐνθυμοῦν-
ται οἱ παλιότεροι — τῶβγαλαν τὸ παρατσούκλι, ὁ «Λύσ'
τον δέσ' τον» ἀπὸ τὸ ἐξῆς περιστατικό: Κάποτε πού ἔκανε
τὸν εἰσαγγελεῦντα τοῦφεραν οἱ χωροφύλακες δεμένο τὸ
δράστη ἐνὸς σοβαροῦ ἀδικήματος, μαζί με τὴν προανακρι-
τικὴ δικογραφία τοῦ ἀστυνόμου. Ἄνοιξε τὸ φάκελλο κι'
ἀρχίζει νὰ διαβάξῃ με τὴ σειρά τὶς ἔνορκες καταθέσεις.
Διαβάξῃ τὴν πρώτη πού ἦταν εὐνοϊκὴ γιὰ τὸν κατηγορού-
μενο καὶ λέει στὸ χωροφύλακα: «Λύσ' τον».

Ἡ δευτέρη ὅμως ἦταν ἐπιβαρυντικὴ, ὁπότε διατάσσει:
«Δέσ' τον». Αὐτὸ ἐπαναλήφθηκε κάμποσες φορές, δέσιμο
καὶ λύσιμο. Ἡ τελευταία ἦταν καταδικαστικὴ καὶ αὐτὴ
ἐβάρυνε στὴ τύχη τοῦ κατηγορουμένου. Τὸν ἔδεσαν ὀρι-
στικά καὶ τὸν ἔστειλαν στὶς φυλακές.

Αὐτὸ τὸ περιστατικὸ ἔγινε ἀφορμὴ, ὅπως εἶπα, ν' ἀπο-
θανασθῆ ὁ δικαστὴς αὐτὸς τῆς Λάρισας με τὸ παρατσού-
κλι «Λύσ' τον, δέσ' τον»...

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Δ. ΜΠΑΤΟΛΑΣ

Ἐκ Καλλιρῶς Τρικάλων. Ὑπῆρέτησεν ὡς διδάσκαλος ἐν Τρικά-
λοις. Διετέλεσεν ἑκτακτὸς Ἐπιμελητῆς Ἀρχαιοτήτων Δυτικῆς
Θεσσαλίας καὶ πρόεδρος πολλῶν κλαδικῶν ὀργανώσεων τῆς πό-
λεως Τρικάλων. Ἦδη τυγχάνει ἀντιπρόεδρος τῆς Φιλαρχαίου
Ἑταιρείας Τρικάλων. Συγγραφεὺς ἱστορικολαογραφικῶν μελετῶν.

Ο Μ Ο Ρ Φ Ι Ε Σ

ΣΤ' ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΙΤΙΚΑ

ΧΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΑ

ΛΕΩΝΙΔΑ Δ. ΜΠΑΤΟΛΑ

Δημοδιδασκάλου

Ἔνα κομμάτι τῆς Πίνδου τὸ ἀποτελοῦν τ' Ἀσπροποτα-
μίτικα χωριά, πού βρίσκονται τοποθετημένα στὶς πλαγιές
καὶ χαραδρώσεις τῶν πρώτων πηγῶν τοῦ ἄνω ροῦ τοῦ Ἀ-
χελώου, τοῦ κοινῶς λεγόμενου Ἀσπροπόταμου ἢ ἀπλῶς
Ἀσπρου.

Παλαιότερα ἢ συγκοινωνία με τ' ἀπομακρυσμένα αὐτὰ
χωριά γινόταν με τὰ περίφημα μουλάρια, πού ἀσάλευτα
πατοῦσαν σ' ὅλες τὶς κακοτοπιές καὶ παρεῖχαν στὸν κάθε
καβαλλάρη πλήρη ἐγγύηση γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῆς ζωῆς
του καὶ πού τὰ κυβερνοῦσαν οἱ πασίγνωστοι σ' ὅλην τὴν
περιφέρεια διάσημοι ἀγωγιάτες, πού ἀνάμεσα στοὺς πάμ-
πολλους ἀπ' αὐτοὺς θυμοῦμαι καὶ μνημονεύω τοὺς Μπου-
ρέκη ἢ Σκρέτα — τὸν πρῦτανι τῶν κερατζήδων — τὸν
Κοιλοῦκο, Μπουντίλα, Γκαραγκάνη, Πολίση, Ζαραμπού-
κα, τὸ Γιῶργο Ρίζου-Ζαρόλια, τὸ Μπέμπη, τὸν Καραγιάν-
νη, Μπουκλίτσα, τὸν περίφημο Βάγια, τὸν Τεγούλη, τὸν
Ἀγγέλη, Σπύρο Μπάρδα, Σιούλα καὶ τὸν μεγάλο τραγου-
διστὴ τοῦ Λόγγου Τουλάκη Καυχιᾶ κ.λ.π. Θεριὰ ἀνήμερα,
ἄνδρες σκληραγωγημένοι, πεζοπόροι ἄριστοι, ἀτρόμητοι
στά συνεχῆ ταξίδια τους κι' ἄφοβοι σὲ κάθε κίνδυνο, δια-
σχίζοντας λαγκαδιές, γκρεμούς, σάρες, δάση καὶ βουνὰ
ἢ εἰσχωρώντας θαρραλέα μέσα στὶς ἄγριες κατεβασιές
τῶν πλημμυρισμένων ποταμιῶν, γιὰ νὰ προστατεύσουν
ἀπὸ κάθε κίνδυνο τὶς οικογένειες, πού συνῶδευαν.

Πὼς νὰ ξεχάσῃ κανεὶς αὐτὲς τὶς ἐποχές, πού Ἀσπροπο-
ταμίτικα κορίτσια ἀμιλλῶνταν στὸ καλύτερο ντύσιμό των,
ὅταν ἀνέβαιναν καβάλλα στὰ καλύτερα μουλάρια, στολι-
σμένα στὰ καπίστρια των με πολύχρωμες χάντρες καὶ με
προμετωπίδες ἀπὸ δερμάτινες λωρίδες ἄσβου, γιὰ νὰ μὴ
ματιασθῆ τὸ μουλάρι με τὴν καβαλλάρισσα, πού σὺν ἀμα-

ζώνα προχωρεί μπροστά απ' τους δικούς της και σ' όλες τις μοῦλες εἶχανε ριχμένες τὶς ὁμορφότερες φλοκωτὲς κουβέρτες σκεπασμένες μὲ κατακάθαρα μαξιλάρια.

Πῶς νὰ ξεχάσουν ἐκεῖνοι πού ταξίδευαν ἔτσι μουλαροκαβαλλάρια γιὰ νὰ φθάσουν στὰ φημισμένα αὐτὰ κεφαλοχώρια, πού τὰ στόλιζαν διώροφα καὶ τριώροφα ἀρχοντικά σπίτια καὶ πού τ' ἀφάνισεν ἀνέλπιστα ἡ φωτιά μὲ τὴν ἐπιδρομὴ τοῦ Ὀκτώβρη τοῦ 43 ἢ μανία τῶν Χιτλερικῶν ὄρδων, πῶς νὰ λησμονήσουν, ἐπαναλαμβάνω, τοὺς περίφημους αὐτοὺς μεταφορεῖς τῶν οἰκογενειῶν των, οἱ ὁποῖοι, σάν νύχτωνε μέσα στὶς ἐρημικὲς καὶ δασώδεις ἐκτάσεις τῆς χιλιοτραγουδημένης Πίνδου συνεχῶς τραγουδοῦσαν, ὥσπου ὁ καθέννας νὰ φθάσῃ στὸ συνηθισμένο κατάλυμα νὰ ξεφορτώσῃ κι' ἀντηχοῦσαν οἱ γύρω λαγκαδιὲς καὶ τὰ πλάγια ἀπὸ τοὺς ἤχους τῶν κυπριῶν τῶν μουλαριῶν, ἀπὸ τὰ τραγούδια, κι' ἀπὸ τὶς ἐνθαρρυντικὲς φωνὲς «Λάφ, Λάφ, Γκές, Γκές, Ρούς. . .», γιὰ νὰ δεχθοῦν στὸ πέρασμά των τὸ σιωπηρὸ χαιρετισμὸ τῶν ἀγριμιῶν τοῦ λόγγου κι' ἐπιβάλουν τὴ σιγὴ στὰ κλαψιάρικα λαλήματα τῶν νυχτοπουλιῶν! Πολλὰ εἶν' τὰ τραγούδια τους. Δὲν μοῦ ἐπιτρέπει ὁ χῶρος ἐδῶ γιὰ νὰ τὰ γράψω. Ἐνα ὅμως ἀπ' αὐτὰ — τὸ πιὸ ἀγαπητὸ τους, πού τὸ τραγουδοῦσαν πολὺ παθητικὰ κι' ἔντονα ἦταν ἡ «Λελοῦδω». Σημειῶνω λίγους στίχους:

«Πέσαν τ' ἀπόσκια πέσανε, Λελοῦδω μ' στὴν αὐλὴ σου
καὶ σὺ Λελοῦδω μ' νύχτωσες στὸ μύλο μὴν πηγαίνης,
γιατί ἴναι νιὸς ὁ μυλωνᾶς καὶ σὲ διπλοξαγιάζει
σοῦ παίρνει ξάγι γιὰ τ' ἄλεσμα, καὶ ξάγι γιὰ τεσένα,
σοῦ κόβει τὰ θηλύκια σου, φιλεῖ τὰ δυὸ σου μάτια
καὶ μαραγκιάζει ὁ κόρφος σου χαλαεῖ τὸ πρόσωπό σου...»

Σήμερα τ' ἀτελείωτα αὐτὰ Ἀσπροποταμίτικα караβάνια περιήλθον πλέον εἰς ἀφάνειαν, τὰ ἐξαφάνισεν ἡ ρόδα. Καὶ ὅμως πόσοι νοσταλγοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν θά-θελαν ν' ἀναβιώσῃ τὸ παλιὸ αὐτὸ ἔθιμο τοῦ διὰ τῶν μουλαριῶν ἀνεβοκατεβάσματος στὰ εἰδυλλιακὰ βουνὰ τῆς Πίνδου, τοῦ γεμάτου ρομαντισμοῦ μὲ τὰ ξενύχτια στὰ περίφημα χάνια ἢ καὶ ψηλότερα κοντὰ σὲ δροσερὲς πηγὲς καὶ νὰ τοὺς ἀποκοιμίζουν στὸ ὕπαιθρο τὰ πολύχηκα κυπριά τῶν φορτηγῶν, τυλιγμένοι στὶς φλοκωτὲς, παχειὲς κουβέρτες καὶ μέσα στὴν ἀνθοβολὴ νὰ δέχονται ὄλονυχτις τὸ χαδιάρικο κι' ὀλόδροσο ἀγέρι τοῦ βουνοῦ. Πέρασμένα μεγαλεῖα! Καὶ πέρασαν ἀνεπιστρεπτί. Πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροί!

Σήμερα οἱ ἡμιονικοὶ δρόμοι ἔχουν ἀντικατασταθῆ ἀπὸ τοὺς αὐτοκινητόδρομους. Ἐλλείψαν πιά τὰ караβάνια καὶ τ' αὐτοκίνητα διὰ τῆς Καστανιάς ἢ καὶ νοτιότερα διὰ τῆς Πύλης μεταφέρουν στὸ πληθυσμὸ κι' ὅλα τὰ χρειαζόμενα γιὰ τ' ἀσπροποταμίτικα χωριά. Τώρα μὲ τὴ νέα αὐτὴ συγκοινωνία δίδεται πλέον εὐκαιρία σὲ κάθε τουρίστα ἢ φυσιολόγη μὲ ἐπισκεφθῆ μ' εὐχέρεια αὐτὰ χωριά αὐτά, πού οἱ δυὸ αὐτοὶ οἱ δρόμοι συγκλίνουν κι' ἀνταμώνονται στὸν Ἀχελῷο κοντὰ στὸ Γαρδίκι, στὴν καρδιά τῆς Ἀθαμανίας γῆς.

Τώρα δίδεται μοναδικὴ εὐκαιρία σ' ὅλους τοὺς ἐκδρομικοὺς ὁμίλους ν' ἀνεβαίνουν τὰ καλοκαίρια ἐδῶ ψηλὰ γιὰ νὰ θαυμάσουν τὰ τοπία τοῦ μαγευτικοῦ Ἀσπροπόταμου.

Νὰ διασκελίσουν τὶς ρεματιὲς καὶ ποταμάκια, πού ἀέ-ναα κυλοῦν τὰ κρυστάλλινα καὶ δροσερὰ νερά των ἀνά-μεσα ἀπὸ γραφικὲς κοιλάδες, ἀπὸ μεγαλόπρεπα φαράγγια κι' ἀπὸ μαγευτικὲς πλαγιὲς καὶ σκορποῦν νυχθημερὶς γύρω των ἀτέλειωτους ἀρμονικοὺς ἤχους, πού προέρχονται ἀπὸ τὰ κελαρύσματα τῶν νερῶν, ἀπὸ τὰ λαλήματα τῶν πουλιῶν κι' ἀπὸ τοὺς ποικίλους συριγμοὺς τῶν ἐλατιῶν, τῶν πεύκων καὶ ὄξυων, ὅταν διασχίζουν τοὺς κλώνους καὶ τὶς φυλλωσιὲς οἱ ἄνεμοι καὶ διατηροῦν ἐκεῖ τὴ ζωὴ καὶ τὸ σφρίγος τῆς παραμυθῆναιας Πινδαϊκῆς χώρας, γιὰ νὰ ἀγάλλωνται, νὰ τέρπωνται, νὰ μεθοῦν κι' ἐντροφοῦν ἐκεῖ, κατὰ τὴν Ἑλληνικὴ μυθολογία αἱ Μοῦσαι, αἱ Νηρηίδες καὶ αἱ Ἀχελωϊδὲς νύμφαι.

Πόσον εὐτυχεῖς εἶναι ἐκεῖνοι πού ζοῦν σ' αὐτὰ τὰ μαγικά τοπία τῆς Ἀσπροποταμίτικης γῆς, ἀλλὰ καὶ πόσο θὰ χαροῦν κι' ἐκεῖνοι πού θὰ τοὺς δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ τὰ ἐπισκεφθοῦν.

Στὸ διάβα των θὰ θαυμάσουν τὰ μέρη αὐτὰ πού πλημμυρίζουν ἀπὸ πολύχρωμα λουλούδια, πού τὰ σκιάζουν τ' ἀγριοβάτα μὲ κέδρα ἀγκαλιασμένα, μὲ φτέρες καὶ ρουπάκια. Θὰ μαγευθοῦν ἀπ' τὶς πολύδροσες ὄξυες, ἀπ' τὰ ἔλατα καὶ πεύκα, πού στὰ χαμηλώματα καὶ ρεματιὲς κυλοῦν τὰ γάργαρα νερά, καὶ στοὺς βιρούς των βρίσκουν πάντα τὸ καταφύγιο οἱ πέστροφες οἱ ξακουστὲς καὶ θὰ κοιμηθοῦν μὲ χαρὰ καὶ ἄνεση κάτω ἀπ' τοὺς βαθεῖς τοὺς ἴσκιους των. Κι' ὅταν τὸ λιοπύρι χαμηλὰ στοὺς κάμπους καὶ στὶς πόλεις κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ ὄνειροπολῇ λίγη βουνοῦ δροσιά, αὐτοὶ ἀχόρταγα θεὲ νὰ ροφοῦν τὸ δροσερὸ ἀγέρι τοῦ βουνοῦ, πού δίνει ζωὴ καὶ δύναμη.

ἜΩ, πόση χαρὰ θὰ ἐνοιωθῶν ἐκεῖνοι, πού θὰ μπορούσαν νὰ βρεθοῦν ψηλὰ στὴν «Ὁμορφὴ Ράχη» τῆς Καστανιάς — τὴν καλλιμωρφη «Ὁροσελαγῆ» τῶν ἀρχαίων, πού, μὲ τὴ θέα πού προσφέρει καὶ τὰ θαυμαστά της κάλλη, μαγεύει τὸν κάθε ἐπισκέπτη..

Νάμουν πουλι νὰ πέταγα
στὴν Ὁμορφὴ τῆ Ράχη,
ν' ἀγνάντευα ἀπὸ ἐκεῖ
τὴν ξακουστὴ Μοράβα,
νὰ μὲ χαϊδεύῃ ἀπαλὰ
τ' ἀγέρι νύχτα μέρα,
νὰ μὲ κοιμίζῃ σάν μωρὸ
τοῦ πιστικοῦ ἢ φλογέρα.

Τί καλότυχοι θάταν ἐκεῖνοι, πού θὰ μπορούσαν νὰ πατήσουν τὰ ψηλὰ βασίλεια τῆς Μπάμπας, τῆς Ντριγκίας, τῆς Καπαρδίτσας καὶ Περιστεριοῦ, τῆς Ρόνας, τοῦ Δοκιμοῦ καὶ τῆς ὀνομαστῆς Μοράβας, ὅπου φωλιάζουν ἀγριογίδα, τὰ ὄμορφα ζαρκάδια κι' ἀνθεῖ ἐκεῖ ὁ μάραθος, ὁ μοῦσχος καὶ τὸ τσαῖ.

Κι' ὅμως οἱ πρῶτοι πού τὰ πατοῦν ἐκεῖ ψηλὰ τὴν ἄνοιξη σάν λειώσουνε τὰ χιόνια καὶ πρὶν προφθάσουν ν' ἀνεβοῦν οἱ βλάχοι στὰ βουνά, εἶναι οἱ κάτοικοι πού ξεχειμῶνιασαν στὰ γύρω τὰ χωριά. Γυναῖκες καὶ κορίτσια σκαρφαλώνουνε στὰ πλάγια, ἀνεβαίνουν στὰ πατώματά των κι' ἐκεῖ μαζεύουν τὸ πλατύφυλλο λάπατο — τὴν τρίπληκο — καὶ τὶς νόστιμες τὶς νάνες. Ὁλ' αὐτὰ τὰ ξηραίνουνε καὶ τὸ χειμῶνα σὰ λείπουν τὰ χορταρικά φκιάχνουν πίττες κι' ἄλλα φαγητά, ἐνῶ οἱ ἄντρες σκορποῦν μὲ τὰ σκεπαρνάκια στὰ χέρια καὶ τὸ σακκούλι στὸν ὄμο σκυμμένοι ὀλημερὶς — ψάχνουν μέσα στοὺς βράχους, στὰ κέδρα καὶ τὰ σκίνα καὶ μαζεύουν τὸ ἀρωματικὸ σαλέπι.

Κι' ἀπ' αὐτὲς τὶς βουνοκορφὲς τὶς Μαγιάτικες ἐκεῖνες ἡμέρες, πού βρίσκονται ἐκεῖ ψηλὰ θαυμάζουν τὴν ὀλόλαμπρη ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, πού ξεπετιέται ἀπ' τοῦ πέλαγου τὰ βάθη κι' ὀλόλαμπρος ἀνέρχεται καὶ γοητεύονται τὰ βραδυνά ἀπ' τὸ βασίλειμά του, πού ταπεινὰ κατέρχεται στὴς δύσεως τὰ βάθη.

Ἀθάνατη Ἑλλάδα! Πόσες μᾶς κρύβεις ὁμορφιές! Τὶς χαίρονται ὅμως λίγοι.

